

NORGES HØYESTERETT

Den 6. mai 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Schei og dommerne Skoghøy og Webster i

HR-2015-00987-U, (sak nr. 2015/779), sivil sak, anke over beslutning:

A (advokat Olga Halvorsen)

mot

Staten v/Utlendingsnemnda (advokat Jarl R. Henstein)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens nektelse av å fremme en anke etter tvisteloven § 29-13 andre ledd i sak om gyldigheten av vedtak av Utlendingsnemnda.
- (2) A giftet seg i 1996 med B i Tyrkia. A dro høsten 1998 til Norge for å besøke sin bror som var bosatt her. Broren skulle på dette tidspunktet flytte sammen med C, som han også hadde en datter sammen med. I september 1999 skilte A seg fra sin kone, B. B og barnet deres ble boende i et leilighetskompleks som eies av As foreldre. Den 25. juli 2000 giftet A seg med C og søkte samme dag om tillatelse til familieinnvandring, jf. utlendingsloven § 40. A ble gitt midlertidig arbeids- og oppholdstillatelse, men fikk innvilget permanente tillatelser i juli 2005. C og A ble separert i oktober 2006 og skilt i april 2008. Deretter giftet A seg med sin tidligere kone B igjen 2. januar 2009. Hun søkte deretter familieinnvandring til Norge med A.
- (3) Utlendingsnemnda fattet den 30. oktober 2013 vedtak om tilbakekall av arbeidstillatelse og permanent oppholdstillatelse for A. Den 19. desember 2013 fattet Utlendingsnemnda vedtak om utvisning, innreiseforbud og registrering i Schengen informasjonssystem. Nemnda tok den 14. januar 2014 beslutning om ikke å omgjøre de tidligere vedtakene. Bakgrunnen for vedtakene var at A hadde gitt uriktige opplysninger i forbindelse med familieinnvandring i 2000-2002. Utlendingsnemnda la til grunn at As ekteskap med C, som er norsk statsborger, var pro forma, og at opplysningene han hadde gitt for å sikre seg oppholdstillatelse, derfor var uriktige.
- (4) A tok ut søksmål mot staten v/Utlendingsnemnda ved Oslo tingrett med påstand om at Utlendingsnemndas vedtak var ugyldige.

- (5) I tingrettens dom 29. august 2014 ble staten frifunnet. Tingretten anså ekteskapet mellom A og C som pro forma.
- (6) A anket til Borgarting lagmannsrett, som i brev 21. november 2014 varslet at retten vurderte å nekte anken fremmet.
- (7) Borgarting lagmannsrett kom i beslutning 11. mars 2015 til at anken skulle nektes fremmet etter tvisteloven § 29-13 andre ledd fordi det var klart at anken ikke ville kunne føre frem.
- (8) A har anket til Høyesteretts ankeutvalg med påstand om at lagmannsrettens beslutning oppheves. A har i korte trekk anført:
- (9) Det foreligger saksbehandlingsfeil ved lagmannsrettens beslutning. Lagmannsretten har nektet anken fremmet selv om dette er uforsvarlig ut i fra de rettsspørsmål som anken reiste. Lagmannsretten har ikke tilstrekkelig vurdert at As bror er tilbudt som nytt vitne, og at et intervju som ble ført som bevis for tingretten, inneholder feil. Det anføres avslutningsvis at en nektelse av denne anken er et brudd på Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) art. 6 nr. 1 fordi det ikke blir holdt muntlig forhandling i ankeinstansen.
- (10) *Staten v/Utlendingsnemnda* har i sitt tilsvaret lagt ned påstand om at anken forkastes. Det er i korte trekk anført:
- (11) Lagmannsrettens begrunnelse for å nekte anken fremmet er meget grundig. Lagmannsretten har vurdert og begrunnet alle ankende parts anførsler, og er enig i og har sluttet seg til tingrettens begrunnelse. Saken må avgjøres ut i fra de faktiske omstendighetene, og staten mener at det her er forsvarlig å nekte anken fremmet. Staten påpeker at tvisteloven § 29-13 klart ikke er i strid med EMK artikkel 6, og at det ikke skal avholdes muntlige forhandlinger, følger av tvisteloven § 29-13 femte ledd.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (13) Ankeutvalgets kompetanse er etter tvisteloven § 29-13 femte ledd begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling. Etter rettspraksis omfatter dette blant annet om lagmannsretten har utøvd et forsvarlig skjønn – herunder om det ut fra retts- og bevissspørsmålene i saken var forsvarlig å nekte anken fremmet på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling.
- (14) Utvalget er kommet til at anken må tas til følge, men har når det gjelder begrunnelsen, delt seg i et flertall og et mindretall.
- (15) *Flertallet – justitiarius Schei og dommer Skoghøy* – ser slik på saken:
- (16) Vilkåret for at lagmannsretten skal kunne nekte en anke fremmet etter tvisteloven § 29-13 andre ledd, er at retten enstemmig "finner det klart at anken ikke vil føre fram". I lovforarbeidene er det fremholdt at dette vilkåret "skal tolkes strengt", og at det kreves "en høy grad av sikkerhet for at resultatet ville blitt stående etter en eventuell full ankeprøving", se Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) om lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven), side 475, jf. Ot.prp. nr. 74 (2005–2006), side 39 og Prop. 141 L (2009–2010), side 29. Hensikten med bestemmelsen er "å stoppe de håpløse ankene før det påløper ytterligere kostnader", se Ot.prp. nr. 51 (2004–2005), side 297.

- (17) Ved vedtakelsen av Grunnloven § 95 om rett til rettferdig rettergang i 2014 ble det lagt til grunn at denne retten også omfatter rett til anke, se Innst. 186 S (2013–2014), punkt 2.1.4, jf. HR-2015-666-A avsnitt 56. Beslutning om å nekte anke fremmet etter tvisteloven § 29-13 andre ledd treffes på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling, se tvisteloven § 29-13 femte ledd. For at ordningen med ankesiling etter tvisteloven § 29-13 andre ledd skal være forenlig med rett til anke, må lagmannsretten uten ytterligere forhandlinger ha et forsvarlig grunnlag for å konstatere at anken klart ikke kan føre frem. Bestemmelsen åpner ikke for en regulær skriftlig ankeforhandling. Ved vurderingen av om det finnes forsvarlig grunnlag for å nekte en anke fremmet etter tvisteloven § 29-13 andre ledd, må det blant annet legges vekt på hvilken betydning saken har for den ankende part, om saken gjelder rettsspørsmål av prinsipiell interesse, om faktum er omtvistet, og – i så fall – hvilke muligheter lagmannsretten har til uten ytterligere forhandlinger å foreta en rettsikker, selvstendig bevisbedømmelse.
- (18) Den foreliggende sak gjelder vedtak om tilbakekall av oppholds- og arbeidstillatelse, utvisning, innreiseforbud og registrering i Schengen informasjonssystem. Saken er således av stor velferdsmessig betydning for den ankende part.
- (19) Hvorvidt et ekteskap er pro forma, beror på en sammensatt rettslig og faktisk vurdering. Når tingretten kom til at ekteskapet var pro forma, la den hovedvekten på ytre omstendigheter i hendelsesforløpet. Dette betyr imidlertid ikke at parts- og vitneforklaringer var uten interesse for tingrettens bevisbedømmelse. I tingrettens dom blir de bevismomenter som fremgår av det ytre hendelsesforløp, avveid mot de forklaringer som ble avgitt. Siden saksbehandlingen for lagmannsretten har vært skriftlig, og det ikke er foretatt lyd- og bildeopptak for tingretten som kunne inngå i lagmannsrettens avgjørelsesgrunnlag, har lagmannsretten ikke hatt mulighet til på selvstendig grunnlag å foreta en tilsvarende avveining. Lagmannsretten har på dette punkt i stor grad måttet bygge på tingrettens bevisvurdering. Hvis lagmannsretten skal kunne nekte en anke fremmet uten at den har hatt mulighet til på selvstendig grunnlag å overprøve tingrettens bevisvurdering, vil retten til anke ikke være reell.
- (20) På dette grunnlag mener utvalgets flertall at det ut fra retts- og bevissspørsmålene i saken ikke var forsvarlig av lagmannsretten å nekte anke fremmet på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling. Lagmannsrettens nektelsesbeslutning må derfor oppheves.
- (21) *Mindretallet – dommer Webster* – er kommet til samme resultat, men med en annen begrunnelse. Mindretallet ser slik på saken:
- (22) Det er forutsatt i Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) at tvisteloven § 29-13 annet ledd skal tolkes strengt. Dette må forstås som et krav om høy grad av sikkerhet for at anken ikke vil føre frem, jf. også Rt. 2009 side 1118 avsnitt 47. Bevistemaet i saken er om det fremstår som mest sannsynlig at ekteskapet mellom den ankende part og C ble inngått hovedsakelig med det formål at det skulle danne grunnlag for opphold i riket for den ankende part, jf. utlendingsloven § 40. Det er motivasjonen på tidspunktet for ekteskapsinngåelsen som er avgjørende, ikke en eventuell senere utvikling. Bevisvurderingen knytter seg derfor til situasjonen i 2000. Slik saken ligger an vil de bevisene med størst vekt være de som ligger nærmest ekteskapsinngåelsen i tid. Dette innebærer at umiddelbar bevisføring ville vært av mindre betydning enn man ellers vil forvente når bevistemaet er motivasjonen for en handling.
- (23) Lagmannsretten har i sin begrunnelse tatt utgangspunkt i tingrettens bevisvurdering. Det er det anledning til, jf. blant annet Rt. 2009 side 1233 avsnitt 27. Lagmannsretten har gått igjennom de innsigelsene som fremmes mot tingrettens bevisvurdering og det nye beviset som tilbys i anken. Lagmannsrettens begrunnelse for ankenektelsen viser at lagmannsretten har foretatt en

selvstendig, samvittighetsfull og reell vurdering av alle anførsle til den ankende part, og etter det konkludert med at anken klart ikke kan føre frem. Etter mindretallets syn er bevissspørsmålene i ankesaken ikke til hinder for at saken kunne avgjøres etter skriftlig forenklet behandling. Lagmannsrettens bevisvurdering kan utvalget ikke prøve.

- (24) Kompetansen til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, omfatter imidlertid også om det skjønner lagmannsretten har utøvd, er forsvarlig, jf. Rt. 2009 side 1118 avsnitt 61 og 75. I forarbeidene til tvisteloven NOU 2001: 32 Rett på sak side 778, fremheves at man må se hen til sakens betydning for partene:

"For saker som ikke gjelder økonomiske verdier, og som er behandlet i førsteinstans etter reglene for allmennprosess, er det i prinsippet fri ankeadgang til lagmannsretten. Adgangen til å nekte en anke fremmet hvor det er klart at anken ikke vil føre frem, må også gjelde for denne type saker. Men vilkåret for å nekte er altså også for denne sakstypen at det er klart at anken ikke vil føre frem. Det er videre et vilkår for å nekte at ikke sakens betydning for partene eller andre forhold med tyngde taler for at anken fremmes til ankebehandling. Ikke minst i saker som ikke gjelder formuesverdier, er det viktig å se hen til hva saken betyr for partene."

- (25) I Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) er ikke spørsmålet om ankenektelse der saken er av stor betydning for parten kommentert særlig, men departementet slutter seg generelt til utvalgsflertallets begrunnelse. Forutsetningen om at saker skal fremmes til muntlig ankebehandling hvis sakens betydning for parten med tyngde taler for det, må anses som en del av begrunnelsen for forslaget og dermed ha fått tilslutning av departementet. Saken gjelder vedtak om tilbakekall av oppholds- og arbeidstillatelse, utvisning, innreiseforbud og registrering i Schengen informasjonssystem for en person som har bodd i Norge siden 2002. Saken har åpenbart stor velferdsmessig betydning for den ankende part. Etter mindretallets syn skulle saken derfor på dette grunnlag ha vært henvist til ankeforhandling.
- (26) Anken har ført frem, og i samsvar med hovedregel i tvisteloven § 20-2 finner utvalget at den ankende part må tilkjennes sakskostnader for Høyesterett. Disse fastsettes til 15 000 kroner med tillegg av ankegebyr på 5 160 kroner.
- (27) Kjennelsen er enstemmig i resultatet.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

I sakskostnader for Høyesterett betaler staten v/Utlendingsnemnda til A 20 160 – tjuetusenetthundreogseksti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Tore Schei
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Riktig utskrift: